

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ-2025

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875
ББК 74.489.4
А 43

Затверджено вченою радою гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії від 29 січня 2025 року, протокол № 6.

Актуальні питання професійного становлення сучасної молоді :
збірник наукових праць студентів / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець.
Хмельницький : ХГПА, 2025. Вип. IV. 498 с.

Рецензенти:

Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Спілки дизайнерів, Всеукраїнської спілки автентики;

Онищук М. І. – директор Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України, член Всеукраїнської музичної спілки.

©Циганюк Л.І., 2025
©Качуринець Л.В., 2025

Телебан Анастасія, Щур Людмила, Солонинка Тетяна. Еволюція української хореографії: від народного танцю до сучасного сценічного мистецтва.....	206
Тімошкіна Маргарита, Водяна Валентина. Синергія музики і танцю у хореографічному мистецтві: теоретичний та практичний аспекти.....	211
Фаїна Катерина. Фортепіанна музика для дітей у творчості Василя Барвінського та Мирослава Скорика: неперервність мистецьких та педагогічних традицій..	217
Філіпєць Надія. Розвиток дитячого фортепіанного репертуару у творчості Миколи Колесси.....	221
Ціж Остап. Сучасна інтерпретація колядок на бандурі.....	227
Шевчук Анастасія, Качуринець Сергій. Взаємозв'язок народного танцю та музичного фольклору як основа формування української хореографічної культури.....	233
Шелевей Богдан, Качуринець Сергій. Історичні аспекти виникнення та розвитку українського народного танцю.....	240
Шерстій Уляна. Фестиваль «Дзвони Лемківщини» у сучасному культурно-мистецькому ландшафті Тернопільщини.....	247
Яремій Ангеліна, Лупак Наталія. Вплив Павла Вірського на сучасну українську хореографію.....	252
Яценко Галина. Українська духовна пісня в репертуарних програмах виконавських колективів.....	259

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

Керстенюк Максим. Тоталітаризм у сучасному науковому дискурсі.....	265
Костюк Мирослава. Важливість формування полікультурної компетентності майбутнього фахівця засобом діалогізації у процесі вивчення англійської мови.....	271

СОЦІАЛЬНА РОБОТА

Цвігун Дар'я. Роль фізичної активності у формуванні здорового способу життя у молоді.....	280
--	-----

СИНЕРГІЯ МУЗИКИ І ТАНЦЮ У ХОРЕОГРАФІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Маргарита Тімошкіна,

*студентка I курсу бакалаврату спеціальності 024 Хореографія
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*

Валентина Водяна,

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*

У статті досліджено взаємодію музичного та хореографічного компонентів як цілісного художнього феномену. Теоретичний аспект зосереджено на аналізі ритмічної, емоційної, семантичної та композиційної взаємозалежності музики й танцю, що створює основу для гармонійної художньої цілісності. Практичний аспект розглянуто через приклади синхронізації руху й музики, ролі технологій у сучасному хореографічному мистецтві, а також впливу синергії на естетичне сприйняття глядача. Підкреслено важливість синергії як ключового чинника для створення яскравих і виразних хореографічних творів, здатних викликати глибокий емоційний і культурний резонанс.

Ключові слова: *хореографія, хореографічне мистецтво, синергія музики і танцю.*

Синергія музики і танцю у хореографічному мистецтві є однією з найважливіших складових, що забезпечує цілісність і виразність художнього образу. Музика виступає не лише фоновим супроводом для танцю, але й слугує джерелом ритмічної та емоційної енергії, яка оживляє рухи виконавців. Водночас танець, як візуальна форма мистецтва, додає музиці динамічності, розкриваючи її образний зміст через пластику тіла. У гармонійній взаємодії цих

двох елементів створюється нова художня реальність, яка впливає на глядача глибше, ніж кожен компонент окремо. У хореографії важливу роль відіграє ритм, адже він є спільною основою для музики і танцю, що забезпечує їхній синхронізований вплив. Композитори та хореографи співпрацюють у створенні композицій, у яких рухи танцюристів стають своєрідною «видимою музикою», що допомагає передати ідею твору через взаємодію звуку та руху. Синергія музики і танцю є унікальним засобом комунікації, який дозволяє емоційно торкнутися кожного глядача, незалежно від його культурного чи мовного середовища.

Теоретичні та практичні аспекти взаємодії музики та танцю у хореографічному мистецтві досліджувало багато мистецтвознавців. Серед них хочемо відзначити праці таких вчених: Ю. Бугрин (Бугрин, 2021), Л. Волошина (Волошина, 2012), Н. Золотарьова-Пасюта (Золотарьова-Пасюта, 2024), Н. Кіптілова (Кіптілова, 2021), Р. Кундис (Кундис, 2021), І. Никорович (Никорович, 2021), Я. Рева (Рева, 2024), Л. Чжи (Чжи, 2023).

Синергія музики і танцю в хореографічному мистецтві є унікальним феноменом, що дозволяє створювати глибоко емоційні, естетично довершені та цілісні художні твори. У цій взаємодії музика задає ритмічний і мелодійний каркас, який стає основою для танцювальної пластики, водночас танець інтерпретує музичний зміст через рух, додаючи йому візуальної виразності та енергетичної сили. Цей діалог звуку і руху є не просто співіснуванням, а активною творчою взаємодією, у якій музика може надихати на нові хореографічні рішення, а танець здатен розкрити приховані смисли музичного твору. Ритм, як спільна основа для обох видів мистецтва, відіграє ключову роль у цій синергії, забезпечуючи синхронізацію дій виконавців і гармонійний естетичний вплив на глядача. Музика, яка впливає на емоційний стан слухача, в поєднанні з візуальною динамікою танцю, здатна створювати багатопланові смислові конструкції, що викликають у глядача широкий спектр відчуттів – від радості та натхнення до суму чи катарсису.

Окрім того, синергія музики і танцю часто виступає засобом передачі культурного контексту. Наприклад, у народній хореографії музика і танець відображають специфіку національного колориту, втілюючи традиції, історію та світогляд конкретного народу. У сучасному хореографічному мистецтві ця взаємодія відкриває нові горизонти для експериментів, де музичні композиції можуть бути не лише класичними чи етнічними, а й електронними, авангардними чи навіть створеними за допомогою шумових ефектів. Хореографія, у свою чергу, адаптує ці музичні інновації через нові форми руху, інтегруючи їх у сучасні театральні постановки, такі як, перформанси чи навіть кінематограф. Саме така гармонійна взаємодія дозволяє мистецтву танцю й музики не лише еволюціонувати, але й взаємно збагачувати одне одного, розширюючи межі впливу на сучасну аудиторію.

Звідси бачимо, що синергія музики і танцю є потужним художнім інструментом, здатним торкнутися глибоких пластів людської свідомості й емоцій, об'єднуючи раціональне й інтуїтивне, внутрішнє й зовнішнє, звукове й візуальне у єдине мистецьке полотно. Це унікальне поєднання здатне не лише розважати, але й надихати, пробуджувати нові смисли та залишати глибокий слід у серцях тих, хто споглядає цей синхронізований діалог звуку і руху.

Я. Рева наголошує, що «сучасні дослідження, що ґрунтуються на міждисциплінарному підході, дозволяють глибше зрозуміти складні механізми взаємодії музики та танцю, їхню спільну еволюцію та вплив один на одного. Це відкриває нові перспективи для інтерпретації художніх творів, а також для створення нових синтетичних форм, які здатні вражати уяву та емоції глядачів. Важливо зазначити, що взаємозв'язок музики та танцю не є одностороннім. Це постійний процес обміну, де кожен вид мистецтва збагачує інший, стимулюючи його розвиток та еволюцію. Цей динамічний діалог лежить в основі формування нового художнього бачення, яке розширює межі естетичного досвіду та збагачує наше духовне життя» (Рева, 2024: 185).

Синергія музики і танцю є фундаментальним принципом хореографічного мистецтва, що забезпечує гармонійне поєднання двох різних, але

взаємопов'язаних видів художнього вираження – звуку і руху. З теоретичної точки зору, ця взаємодія ґрунтується на спільності структурних елементів, таких як ритм, темп, динаміка, емоційний зміст і образність, які інтегруються для створення цілісного художнього твору.

Синтез музики і танцю включає в себе і теоретичний аспект семантики, тобто передачу смислових і символічних значень. У танці музика стає основою для створення художніх образів, де кожен рух відповідає конкретному символічному змісту. Теорія передбачає, що рухи танцю мають бути співзвучними мелодійним і гармонічним характеристикам музики, щоб формувати єдиний семантичний простір. Наприклад, у народній хореографії кожен жест і крок часто пов'язаний із конкретним етнічним чи ритуальним значенням, яке підкреслюється музичним супроводом.

У практичній площині синергія музики і танцю в хореографічному мистецтві є ключовим інструментом для створення гармонійних і виразних постановок. Цей взаємозв'язок реалізується через кілька важливих аспектів: ритмічну синхронізацію, інтерпретацію музичного змісту через пластику, комунікацію між хореографом, виконавцями та музикантами, а також інтеграцію новітніх технологій у процес створення хореографічних творів.

Практична реалізація синергії музики і танцю починається з точного узгодження ритму. Музика задає темп і характер рухів, які хореограф інтерпретує у танцювальній композиції. Ритм слугує основою, на якій вибудовується технічна досконалість і емоційна виразність виступу. У цьому процесі важливо забезпечити синхронізацію між виконавцями, особливо в ансамблевих постановках, де колективна ритміка впливає на загальне враження від виступу.

Танцювальні рухи в хореографії стають візуальним утіленням музичних емоцій, мелодії та динаміки. Практично це вимагає від хореографа глибокого розуміння музичного твору: тональності, структури, емоційного забарвлення. Наприклад, повільна мелодія може трансформуватися у плавні, розтягнуті рухи, тоді як швидкий темп або акцентований ритм диктує динамічні стрибки чи різкі

зміни положень. Виконавці повинні опанувати здатність відчувати музику тілом, що досягається через спеціальні тренування і музично-ритмічні вправи.

Р. Кундис зазначає: «у хореографії, так само як і в музиці, існує визначена тривалість виконання різних рухів: вісімка, чверть, половина – це часові одиниці, на які припадає наголошений основний рух. У виконанні окремих рухів та їх комбінацій існує рівномірність. Така зміна тривалості та акцентування окремих рухів створює хореографічний ритм. Навіть в межах одного такту музичного розміру спостерігаються різноманітні співвідношення між рухами та музикою, що утворюють ритмічний візерунок» (Кундис, 2021: 141).

Реалізація синергії музики і танцю на практиці вимагає тісної співпраці між хореографом, композитором чи музичним керівником, а також виконавцями. Від самого початку постановки важливо забезпечити єдине художнє бачення, де музика і танець будуть доповнювати один одного. Наприклад, у балетних постановках нерідко композитор створює музику під конкретну хореографічну ідею, що дозволяє досягти максимальної гармонії між звуком і рухом.

Сучасна практика хореографії активно використовує новітні технології для досягнення синергії між музикою і танцем. Використання електронної музики, дозволяє створювати інноваційні звукові ландшафти, що відкривають нові можливості для хореографії. Зокрема, музика може бути інтерактивною, реагуючи на рухи танцюристів за допомогою сенсорів чи програмного забезпечення. Ця взаємодія додає постановкам інтерактивності та сучасності.

У навчанні хореографії практичне опанування синергії музики і танцю починається з розвитку музичного слуху, почуття ритму і розуміння музичної структури. Студенти-хореографи та виконавці працюють над вмінням «читати» музику і виражати її через тіло. Це досягається завдяки вправам, які розвивають координацію, імпровізаційні здібності та чутливість до музичних акцентів. Практичні заняття часто супроводжуються живою музикою, що дозволяє навчитися взаємодіяти з музикантами в реальному часі.

На сцені синергія музики і танцю проявляється у здатності виконавців передати музичний зміст через хореографію, додаючи до нього власне емоційне

наповнення. Практичні аспекти включають постановку світла, яке підкреслює динаміку рухів і музичних акцентів, і роботу з костюмами, що підсилюють загальну естетику твору. Живе виконання музики на сцені додає хореографічним постановкам особливої атмосферності, створюючи ефектний і глибокий зв'язок між аудиторією та виконавцями.

Отже, синергія музики і танцю в теоретичному аспекті постає як складний і багатогранний процес, що базується на спільних ритмічних, емоційних, семантичних і композиційних засадах. Її аналіз дозволяє зрозуміти механізми гармонійного поєднання двох видів мистецтва, що створюють унікальний естетичний феномен, який має глибокий вплив на сприйняття і культурний розвиток.

Практична реалізація синергії музики і танцю у хореографічному мистецтві є складним, багатогранним процесом, який вимагає взаємодії багатьох компонентів: ритму, мелодії, руху, творчого задуму і технічного виконання. Ця взаємодія створює унікальну емоційну і художню цінність, яка здатна торкатися найглибших пластів людської свідомості, роблячи хореографію особливим видом мистецтва, що гармонійно поєднує звук і рух.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волошина, Л. (2012). Взаємовплив музики і хореографії в історичному контексті. *Вісник Львівського університету. Серія : Мистецтвознавство*, 11, 237–243.
2. Кундис, Р. Ю., Никорович, І. Ю., Кіптілова, Н. В., & Бугрин, Ю. З. (2021). Особливості роботи з музичним матеріалом в постановочній діяльності студентів-хореографів. *Молодий вчений. №12(100)*. 140–144.
3. Рева, Я. Г., & Золотарьова-Пасюта, Н. М. (2024). Синергія звуку та руху: взаємодія музики і танцю. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. № 2*. 181–185.
4. Чжи, Л. (2023). Танець і музика: синтез двох мистецтв. *Слобожанські мистецькі студії. Вип. 1*. 28–30.